

Západ vyvážel své radikály, aby se vyřádili v Sýrii

Ukazuje se, že Evropa si vyrobila vlastní atentátníky: umetala jim cestu do Sýrie, aby se tam realizovali, a navíc bojovali proti Asadovi. Jenže oni se vrátili.

Milan Vodička
redaktor MF DNES

PRAHA Byl to plán, který měl zabít dvě mouchy jednou ranou: Evropa se měla zbavit muslimských radikálů, kteří vyrůstali jako její občané, a současně posílit oddílů proti syrskému režimu Bašára Asada. Byl to plán, který nevyšel. Skončil masakry v Paříži a Bruselu. Zní to téměř neuvěřitelně, ale na druhé straně to vysvětluje nečekanou laxnost, s níž evropské úřady nechávaly mladé zradikalizované muslimy roky odcházet do Sýrie. Do jiného světa to dává i řadu ignorovaných varování, jež dlouhou dobu přicházela z Turecka. A rovněž to objasňuje některé záhadné reakce úřadů, když je rodiny přišly požádat o zákrok proti potomkům, kteří se chystali odejít do Sýrie. „Oznámili jsme s manželem, že náš syn Anis chce zřejmě odejít přes Turecko do Sýrie,“ vyprávěla deníku The Guardian matka jednoho džihádisty, který s rodinou vyrůstal v bruselské čtvrti Molenbeek. „Mysleli jsme, že mu policie zabrání v odjezdu. Ale oni nám řekli, že Anis je dospělý a není možné mu zabránit odcestovat.“ Jiné matce, která šla sdělit úřadům, že její syn chce jít do Sýrie, policisté řekli: „Tam bude bojovat s Asadem, a to je v pořádku.“ Také rodina Najima Laachraouiho, který se odpálil minulý týden na letišti v Bruselu, varovala policii, že zmizel do Sýrie. „Nestalo se ale nic,“ sdělil atentátníkův bratr. Turecké úřady shromáždily řadu případů, kdy evropští radikálové přiletěli do Turecka z evropských

Fakta
Islamisté prý využili atentátů k náboru v Belgii

- Řada mladých mužů z problematické bruselské čtvrti Molenbeek obdržela po atentátech z minulého úterý SMS zprávu, která je vyzývala, aby se připojili k boji proti Západu. S odvoláním na poslance parlamentu Jamala Ikazbana o tom večera informoval server Politico.
- „Můj bratře, proč nás nenásleduješ do boje proti obyvatelům Západu? Učiň ve svém životě správné rozhodnutí,“ uvádělo se ve zprávě.
- Zda bude možné odesílatele SMS zpráv dohledat, není jasné. Předplacené karty lze totiž zprovoznit i pod falešnými osobními údaji. Navíc se večera ukázalo, že při teroristických útocích byly používány předplacené karty z Rumunska.
- Podle aktivistů z bruselské čtvrti Molenbeek se Islámský stát mohl k číslům mladíků dostat prostřednictvím jiných telefonů.
- Čtvrť Molenbeek je považována za lůno islamistů. Policie tam zadržela pravděpodobně jediného přeživšího pachatele atentátů v Paříži, Salaha Abdeslama. (ČTK)

letišť s pasy, které byly na varovné listině. Navíc měli v zavazadlech vojenské vybavení. Když je Turecko vrátilo zpátky s upozorněním, že jsou napojeni na síť mezinárodního džihádu, byli doma puštěni na svobodu. Mezi ně patří například jeden norský občan, který při vstupním pohovoru na letišti v Istanbulu otevřeně řekl úředníkům, že míří bojovat do Sýrie. V zavazadle měl maskovací uniformu, lékárníčku, nože, zásobník a části kalašnikova. Kontrola AP uvedla, že podle tajných služeb už Islámský stát vyslal domů nejméně 400 bojovníků, aby prováděli teroristické útoky podobné těm z Paříže a Bruselu.

zpět do Kodaně, tam dostal nový pas, s nímž opět vyrazil do Sýrie. Jindy do Turecka přiletěl německý muslim, který měl rovněž kufr plný vojenského vybavení. Stejně tak měl snadný odlet Francouz Mohamed Mehdi Raouafi, přestože jeho sestra varovala francouzskou policii, že chce bojovat v Sýrii, a Brit Muhammad Haroon Saleem, který pohodlně odletěl z Londýna s pasem, který byl veden v záznamech Interpolu jako ukradený. Informace, že evropské úřady hledí při vycestování džihádistů do Sýrie jinak, se objevují již tři roky. Zatím nikdo nespočítal, kolik z pěti tisíc evropských radikálů vycestovalo s tichým požehnáním úřadů. Mezi nimi jsou i známá jména. Minulý týden Turci oznámili, že jeden ze sebevražedných atentátníků na bruselském letišti byl loni zatčen v Turecku, ale pro Belgičany bylo vše v pořádku, a tak nechtěli jeho vydání. Nakonec byl vydán z jiných důvodů do Nizozemska. Pak se vrátil do Belgie a odpálil se v Bruselu. Podobně Ankara varovala Francouze před Omarem Ismailem Mostefaïem. Nikoho to nezajímalo, až se loni v listopadu Mostefaï vynořil jako jeden z teroristů střelejících lidí v Paříži.

Turci řekli listu The Guardian, že Evropané nic neviděli a neslyšeli, protože se chtěli radikálů zbavit. „Nechtěli je mít ve svých zemích, proto jim nebránili, aby šli sem,“ řekl jeden turecký představitel. Dalším důvodem, který je v analýzách na toto téma zmiňován, je snaha Evropanů, aby jejich mladí radikálové vybili svůj náboženský elán v boji proti syrskému režimu. Tím poslouží Evropě dvakrát: oslabí režim a současně i sebe, jelikož mnozí padnou. Zbytek se vrátí domů vyhaslý a unavený. Ale pokud to byl plán, nevyšel. Evroptí muslimové se vracejí domů ozbrojení, bojovní a zkušení. Agentura AP uvedla, že podle tajných služeb už Islámský stát vyslal domů nejméně 400 bojovníků, aby prováděli teroristické útoky podobné těm z Paříže a Bruselu.

Egyptán unesl letadlo a pak se vzdal

Chvilé napětí na letišti v Larnace. Muž, pravděpodobně člen posádky, utíká únosci oknem kopitu letadla společnosti EgyptAir. Původně mířilo z egyptské Alexandrie do Káhiry, ale kvůli únosce včera ráno skončilo na Kypru. Tam byly propuštěny ženy a děti, hodiny však únosce držel v letadle sedm lidí pod pohrůžkou, že odpálí pás s výbušninami. Nakonec se včera odpoledne vzdal. Vyšel z letounu s rukama nad hlavou, aniž zranil kteréhokoli ze šedesáti lidí na palubě, mezi nimiž bylo 26 cizinců včetně

ně Britů, Američanů a Nizozemců. Sami cestující pak uvedli, že únosu si všimli, až když letěli déle, než se předpokládalo, a přistáli na Kypru. Policie únosce zatkla, podle zatím neoficiálních zdrojů se pás s výbušninami ukázal jako falešný. Motiv únosce však zůstal včera nejasný, stejně jako identita. Původně se uvádělo, že hrozil posádce sebevražedným útokem a že se chtěl dostat do Istanbulu. Pilot s ním vyjednal odklon letu do kyperské Larnaky. Žije tam prý únoscová bývalá part-

nerka, již posílal písemný vzkaz. Později únosce prý chtěl, aby byly propuštěny ženy vězněné v Egyptě. Egyptská média ho identifikovala jako Ibráhima Samáhu, profesora veterinární medicíny. Později však kyperské ministerstvo zahraničí uvedlo, že jde o Sajfa Addína Mustafu. Podle ministerstva vykazoval známky psychické labilitý. Egyptský premiér Šaríf Ismáíl dodal, že únosce byl Egyptán a že chtěl, aby se mohl sejít se zástupci EU. Údajně také žádal na Kypru o azyl. (lan, ČTK) Foto: AP

„Evropa by měla kontrolovat knihy o islámu“

„Byl to smutný den pro Belii, ale musíme dál pracovat na naší společné budoucnosti, muslimové i nemuslimové,“ říká k bruselskému teroru Sulayman Wim Van Ael, který působí jako sociální poradce pro muslimy v Antverpách.

Jana Šafaříková
redaktorka MF DNES

PRAHA Sulayman Wim Van Ael nejen pomáhá mladým muslimům „v krizi“, ale poslední dva roky také vyučuje islám ve školách. Syn belgických rodičů k islámu konvertoval v 18 letech.

V čem vaše poradenská činnost pro muslimy spočívá? Žije tu hodně mladých lidí, kteří mají krizi identity, bojují sami se se-

bou a hledají pomoc. Jsou to lidé, kteří neumějí najít rovnováhu v tom, jak žít v Evropě a zároveň žít jako muslim. Vždy zdůrazňuji, že se to týká jen menšiny evropských muslimů. Ale i přesto jich je mnoho. A především teď, když IS prezentuje válku v Sýrii a Iráku jako válku Západu proti islámu a muslimům. Já se jim snažím vysvětlovat, že to je především válka proti lidskosti.

S jakými problémy přicházejí? Nevědí, co chtějí v životě dělat, čeho chtějí dosáhnout, a to především z pohledu islámu. Neumějí najít rovnováhu mezi životem v Evropě a vírou. Často si myslí, že musí odjet z Evropy, aby mohli žít jako správní muslimové. Ne nutně, aby odjeli bojovat. Ale mají pocit, že evropské prostředí jejich víru omezuje.

Jaká omezení tím myslíš? Do velké míry to souvisí s aktuální debatou v Belgii o takzvané neutralitě - od lidí se vyžaduje „neutrální“ chování. Začíná se také stále více prosazovat názor, že jakékoli vnější projevy náboženství ve veřejném prostoru nemají co dělat, zejména

se to týká vládních institucí a škol. Takže žádné kříže nebo šátky. To ale pro muslimy může být složité, protože součástí víry je také to, jak mají navenek vypadat. Také rituální zabíjení zvířat už v Belgii není povoleno.

Jak se na tahle pravidla díváte vy? Přece jenom máme v Evropě už několik staletí odluku církve od státu.

Sulayman Wim Van Ael pomáhá muslimům. Foto: MAFRA, František Vlček

Můj osobní názor je, že jsme multikulturní společnost a neměli bychom mít problém s lidmi, kteří jsou odlišní, pokud jejich chování nebo způsob oblékání nejde proti bezpečnosti nebo svobodě někoho jiného. Myslím, že by tu mělo být víc volnosti. Omezováním dosáhneme opaku. Chceme s radikalizací bojovat a kvůli tomu jsme se začali bát, že každý náboženský symbol je znakem radikalizace. Tak to ale není. Radikalizace je ideologie, která nemusí být nutně spojená s vnějším vzhledem nebo chováním. Takže si myslím, že větší svoboda, pokud neohrožuje ničí bezpečnost, povede k menší radikalizaci.

Přesně stejný argument můžete ale slyšet i z druhé strany - že radikály plodí právě společnost, která je příliš liberální. Pokud něco není pro společnost destabilizující, pak se rozdílu bát nemusíme. Neměli bychom se upínat k monokultuře, ale k multikulturalismu.

Předpokládám, že je pro vás obtížnější obhajovat tyto názory

z pozice muslima po všech nedávných útocích na civilisty ve jménu islámu. Ano, ale nejvíce obětí islámského terorismu a IS je stále na straně muslimů. IS ale islám zneužívá, je to pro něj jen prostředek, jak dosáhnout svých cílů. Jsou přece války i ve jménu demokracie a křesťanství.

Odkud Evropané čerpají informace o islámu, když nemluví arabsky? Máme hodně knih, které byly přeloženy, často jsou to knihy ortodoxního salafistického islámu.

Ale to je přece přesně ten problém. Ano. Proto jsem také napsal knihu, kterou se tohle snažím napravit. Doufám, že bude přeložena i do dalších jazyků. Ale 95 procent knih na trhu nejsou pozitivní knihy. Píše se v nich, že homosexuálové se mají shazovat z věží, poté být ukamenováni. První, čeho jsem si všiml, když muslimové z Evropy začali odcházet do Sýrie, bylo to, že začali shazovat homosexuály z věží. A pak si řeknete - jsou to přece lidé

vychovaní v Evropě, odkud vzali tyhle informace? No, v našich knihkupectvích.

V Evropě by se tedy měla zavést mnohem přísnější kontrola náboženských textů? Rozhodně. Už jsem o tom mluvil i v belgickém parlamentu. Říkal jsem, že by bylo vhodné, aby existovala organizace, která na tohle bude dohlížet. Která bude procházet všechny tyhle knihy a dohlédne na to, že neodporují našim společenským normám a hodnotám. Aspoň tohle. Samozřejmě, že svoboda projevu je velmi citlivé téma, ale musí mít i své hranice.

Co říkáte na to, že evropští imámové získávají vzdělání v zahraničí? Jsem rozhodně proti tomu. Podle mě by imám měl být vzdělaný člověk, který vystudoval univerzitu, zná i právo a kulturu země, ve které bude působit. Neříkám, že to musí být Evropan, ale rozhodně musí být vychován v Evropě. Musí přece znát prostředí, ve kterém bude pracovat.